

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI'NA
ANKARA

TALEPTE BULUNANLAR:

(İDARİ BAŞVURUDA BULUNAN)

- 1- Mehmet Kasım FIRAT(TC Kimlik No: 43285115694) Sancak Mah. Tiflis Cad.
No:55A/7 Çankaya/Diyarbakır
- 2- Şeyh Said Eğitim, Kültür ve Dayanışma Derneği
- 3- Diyarbakır Barosu Başkanlığı, Diyarbakır Adliyesi Kat:4 Yenişehir/Diyarbakır

KONU: Merhum Şeyh Said ve 46 arkadaşının kayıp naaşlarının yeri hakkında bilgi ve belge talebine içerir İdari Yargılama Usul Kanunu 10. Madde kapsamında idari başvurudur.

AÇIKLAMALAR:

- 1- Şeyh Said ve 46 arkadaşı Şark İstiklal Mahkemesi tarafından alınan karar gereğince, 29 Haziran 1925'te Diyarbakır Dağkapı Meydanı'nda idam edilmişlerdir.
- 2- Şeyh Said'in mirasçılarında başvuru Mehmet Kasım FIRAT tarafından Hınıs Sulh Hukuk Mahkemesi'ne mirasçılık belgesi isteminde bulunulmuş olup, ekte sunduğumuz 2009/204 esas ve 2009/249 sayılı kararıyla mirasçılar tespit edilmiştir.
- 3- Şeyh Said Eğitim, Kültür ve Dayanışma Derneği, 31.10.2014 tarihinde kuruluş bildiriminde bulunularak, faaliyetlerine başlamıştır. Derneğin tüzüğü'nün 2. Maddesi kapsamında, Şeyh Said'in gizli tutulan mezar yerinin açığa çıkarılmasının dernek faaliyetlerinden olduğu belirtilmiştir.
- 4- 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun Baroların Kuruluş ve Görevlerini düzenleyen 76/1 ve Baro Yönetim Kurullarının Görevlerini düzenleyen 95/21. Maddelerinde; Hukukun Üstünlüğünü, İnsan Haklarını Savunmak ve Korumak Baroların temel görevleri arasında sayılmıştır. Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesi yapmış olduğumuz istinaf sonrasında 15/09/2020 tarih ve 2019/5476 Esas, 2020/1555 Karar sayılı kararı ile istinaf başvurumuzun kabulü ile Şanlıurfa 1. İdare Mahkemesinin yukarıda belirtilen red kararını "Kamu Kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olan Baroların aynı zamanda insan haklarının savunucusu olduğu ve kişi ya da kişilere karşı işlendiği iddia edilen suçların araştırılması hususunda başvuru yapma hakkının bulunduğu göz önüne alındığında; Said-i Nursi'nin naaşının kaçırıldığı iddiasıyla kayıp naaşın yeri ile ilgili olarak yaptığı başvurunun reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davada ehliyetli olduğu anlaşıldığından istinafa konu idare mahkemesi kararında hukuka uygunluk bulunmadığı" gerekçesiyle kesin olarak oybirliğiyle karar verilmiştir.
- 5- Merhum Şeyh Said idam edilmeden önce cezaevi savcısı Ahmet Süreyya beyi vasi olarak görevlendirdiği bilinmektedir. Bu kapsamda, vasiyetnamenin düzenlendiği hususu, 25.07.1957 tarihli Dünya isimli yayında Ahmet Süreyya bey tarafından vasiyetname düzenlendiği ve vasiyetin icrası için kendisinin görevlendirildiğini, vasiyetnameyi İçişleri Bakanlığı'na verdiğini belirtmiştir.
- 6- 29.06.1938 tarihli ve 3527 sayılı Af Kanunu ile istiklal mahkemeleri kararı ile mahkum edilmiş olanların affedildiği belirtilmiştir. Af yasası ile itibarı iade edilen Şeyh Said ve

46 arkadaşına ilişkin naaşının yeri mirasçılarında gizlenmiş, iş bu dilekçe tarihi itibarıyla bilinmemektedir.

- 7- Merhum Şeyh Said ve 46 arkadaşının maaşının Genelkurmay Başkanlığı (Ankara Seferberlik Bölge Başkanlığı da dahil olmak üzere) ve Askeri Makamlar, İçişleri Bakanlığına, Milli İstihbarat Teşkilatı (1965 yılından önceki adıyla Milli Emniyet Hizmeti Riyaset kayıtları da dahil olmak üzere), Emniyet Genel Müdürlüğü, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, TBMM Darbeleri Araştırma Komisyonu, Diyarbakır Valiliği, Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanlığı'ndan gerektiğinde bilgi alınmak suretiyle, naaş yerinin tespiti gerekmektedir.
- 8- Bilindiği üzere Hakikati bilme hakkı temel bir insan hakkıdır. Hakikati bilme hakkı, İnsancıl Hukukun en önemli belgelerinden Cenevre Sözleşmesi Ek 1 Nolu Protokolü'nün 32. Ve 33. maddelerinde açıkça yer almaktadır. Yine 1992 tarihli "Kayıplar Bildirisi" ve 2006 tarihli "Kayıplar Sözleşmesi" de hakikati bilme hakkına yer vermiştir. "Birleşmiş Milletler Dokunulmazlıkla Mücadele Yoluyla İnsan Haklarının Teşvik Edilmesi ve Korunmasına İlişkin Güncellenmiş İlkeler Bütünü" de hakikati bilme hakkını bağımsız olarak açıkça tanımlamıştır. Hakikati bilme hakkı, mağdurlar açısından bireysel bir hak olmakla birlikte, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komiserliği Raporunda da vurgulandığı gibi, sosyal boyut nedeniyle kolektif bir nitelik de taşımaktadır. Hakikati bilme hakkı, Devletlerin ihlalleri kayıt altında tutma, bu ihlallerle ilgili delil ve belgeleri arşivleme ve dolayısıyla kolektif hafızanın revizyonist ve inkarcı eğilimlerle ortadan kalkmasını önleme ödevi ile iç içe tanımlanmaktadır.
- 9- BM Zorla Kayıp Edilmeye Karşı Herkesin Korunmasına Dair Bildiri ile cebren kaybedilmelere ilişkin genel ilkeler belirtilmiştir. 1. Madde ile Zorlanmış ortadan kaybolma insanlığa karşı bir suç olduğu; 2. Madde ile hiçbir devletin zorla kaybedilmeyi uygulamayacağı, izin veremeyeceği veya hoş göremeyeceği; 3. Madde ile zorla kaybettirmenin önüne geçilmesi için etkin, yasal, idari, adli ve diğer tedbirleri alacağı; 4. Madde ile zorla kaybettirme olayının faillerinin cezalandırılması gerektiği belirtilmiştir.
- 10- İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi, CANGI/TÜRKİYE davasında (Başvuru No:24973/15, 29 Ocak2019); Alliano antik kentinin koruma planları ile Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulunun toplantı tutanaklarının bir avukat ve hak savunucusu olan bir vatandaşla paylaşılmasını, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinin 10. Maddesi ile garanti altına alınan ifade özgürlüğünün ihlali olarak saptamış "toplantı tutanaklarının halkın konuyla ilgili farkındalığını artırmak için mücadele eden bir sivil toplum kuruluşunun üyesi ve bir vatandaşın kamu yararı hakkında bilgi alıp iletme hakkının ihlal edildiğine" karar vermiştir.

SONUÇ ve İSTEM: Yukarıda arz ve izah edilen nedenlerden ötürü;

1- Arşiv kayıtlarınızın tetkik edilerek Merhum Şeyh Said ve 46 arkadaşının Kayıp naaşının yeri ile ilgili tarafımıza bilgi ve belge verilmesini,

2- Arşiv Kayıtlarında kayıp naaşın yeri ile ilgili bilgi ve belge bulunmaması halinde, **Genel Kurmay Ankara Seferberlik Bölge Başkanlığı ve Milli İstihbarat Teşkilatı** kayıtlarında

Merhum Şeyh Said ve 46 arkadaşının kayıp naaşı ile ilgili bilgi ve belgelerin tarafımıza verilmek üzere bahsi geçen Kurumlardan talep edilmesi hususunda; gereğini talep ederiz.
15.02.2022

- 1- Diyarbakır Barosu Başkanlığı adına Baro Başkanı Av. Nahit EREN
- 2- Mehmet Kasım FIRAT
- 3- Şeyh Said Eğitim, Kültür ve Dayanışma Derneği